Col·legi de Biòlegs de Catalunya

AL·LEGACIONS AL PROJECTE DE DECRET PEL QUAL S'APROVEN ELS ESTATUTS DE L'AGÈNCIA DE SALUT PÚBLICA DE CATALUNYA

El Col·legi de Biòlegs de Catalunya, corporació de dret públic representativa dels professionals de la biologia a Catalunya, presenta les següents al·legacions en relació amb el Projecte de decret pel qual s'aproven els Estatuts de l'Agència de Salut Pública de Catalunya, amb la voluntat de contribuir a una estructura organitzativa més integrada, preventiva, científica i adaptada als reptes sanitaris i ambientals presents i futurs.

1. Consideracions generals

El text del Projecte de decret incorpora una aposta positiva per reforçar la salut pública després de l'experiència derivada de la pandèmia de la COVID-19 i posa l'accent en la vigilància epidemiològica, la prevenció i la denominada "intel·ligència en salut pública".

Tanmateix, es considera que l'estructura organitzativa proposada encara no desenvolupa suficientment alguns àmbits estratègics emergents vinculats a la salut ambiental, el canvi climàtic, els vectors biològics, els contaminants emergents, la vigilància predictiva i la integració efectiva del model "Una sola salut (One Health)", tot i que aquest principi és esmentat als Estatuts.

L'actual context de crisi climàtica, augment de riscos ambientals i emergència de noves amenaces biològiques exigeix reforçar la dimensió ambiental de la salut pública i consolidar una estructura transversal amb capacitat tècnica suficient, multidisciplinària i altament especialitzada.

Per aquest motiu, es formulen les següents al·legacions i propostes de millora.

2. AL·LEGACIONS I PROPOSTES DE MILLORA

2.1. Incorporació explícita del concepte de Salut Planetària

Es considera necessari que els Estatuts incorporin de manera expressa el principi de "Salut Planetària" i reforcin operativament l'enfocament "One Health", reconeixent la interdependència entre salut humana, salut animal i medi ambient.

Aquest enfocament hauria de reflectir-se:

- en les funcions generals de l'Agència,
- en l'organització interna,
- en la coordinació interdepartamental,
- i en la planificació preventiva.

La incorporació d'aquest marc conceptual permetria:

- reforçar les polítiques preventives,
- millorar la coordinació entre salut pública i medi ambient,
- anticipar riscos derivats del canvi climàtic i de la degradació ambiental,
- i consolidar una visió integrada de salut pública adaptada als reptes actuals.

2.2. Creació d'una unitat transversal de Canvi Climàtic i Salut

El projecte tracta el canvi climàtic de manera transversal però sense una estructura tècnica específica que garanteixi continuïtat, coordinació i capacitat operativa estable.

Es proposa la **creació d'una unitat transversal especialitzada en canvi climàtic i salut**, amb funcions específiques relatives a:

- vigilància dels impactes sanitaris derivats del canvi climàtic,
- coordinació d'actuacions preventives,
- elaboració de protocols davant episodis extrems,
- seguiment de riscos emergents.

Aquesta unitat hauria d'incloure, entre altres funcions:

- vigilància i control de vectors biològics,
- seguiment de zoonosis emergents,
- coordinació amb medi ambient i agents rurals,
- gestió dels efectes de les illes de calor,
- protocols davant onades de calor i fum d'incendis forestals,
- impactes sanitaris derivats de sequeres i episodis extrems de contaminació.

Catalunya ja afronta riscos creixents associats a:

- l'expansió del mosquit tigre,
- l'augment del risc de dengue autòcton,
- el virus del Nil Occidental,
- i l'expansió de paparres i altres vectors.

2.3. Reforç explícit de la Salut Ambiental

Tot i que el projecte incorpora referències generals a la contaminació ambiental i alimentària, es considera necessari reforçar explícitament la salut ambiental com a eix estratègic prioritari de l'Agència.

Es proposa incorporar de manera específica funcions relatives a:

- vigilància de contaminants emergents,
- disruptors endocrins,
- PFAS,
- microplàstics,
- qualitat de l'aire interior,
- exposició química ambiental,
- efectes sanitaris de la contaminació atmosfèrica.

Aquestes línies coincideixen amb les prioritats actuals de l'OMS i de la Unió Europea en matèria de salut pública preventiva.

2.4. Recuperació i reforç de l'àmbit de Seguretat Química i Biocides

Es considera necessari reforçar l'àmbit de seguretat química i biocides dins l'estructura de l'Agència amb el rang de Servei, atesa la creixent complexitat dels riscos químics i ambientals.

Es proposa recuperar i reforçar el rang funcional i tècnic d'aquest àmbit per garantir:

- vigilància especialitzada de disruptors endocrins,
- control de biocides,
- seguiment de contaminants emergents,
- coordinació tècnica amb laboratoris,
- i una adequada gestió del ROESP.

El volum d'empreses, productes i riscos associats justifica una estructura tècnica específica amb capacitat suficient de coordinació i resposta.

2.5. Incorporació de sistemes avançats d'intel·ligència epidemiològica

El text fa referència a la "intel·ligència en salut pública", però es considera necessari desenvolupar més explícitament les eines avançades de vigilància i predicció epidemiològica.

Es proposa incorporar:

- sistemes de modelització predictiva,
- intel·ligència artificial aplicada a salut pública,
- vigilància genòmica,
- integració de dades ambientals i epidemiològiques,
- sistemes d'alerta precoç.

Aquestes eines són essencials per anticipar brots, emergències sanitàries i riscos ambientals futurs.

2.6. Reforç de la xarxa de laboratoris i vigilància ambiental

Es considera necessari reforçar explícitament la coordinació entre els serveis de salut pública i la xarxa de laboratoris.

Es proposa incorporar funcions específiques relatives a:

- laboratoris de referència ambiental i microbiològica,
- seqüenciació genòmica,
- vigilància microbiològica ambiental,
- detecció precoç de contaminants i patògens emergents,
- integració de dades analítiques amb sistemes epidemiològics.

Així mateix, es proposa la creació d'una oficina de dades ambientals amb capacitat per:

- creuar dades ambientals i sanitàries,
- detectar patrons epidemiològics,

- generar sistemes predictius de risc en temps gairebé real.

2.7. Integració efectiva de l'Avaluació d'Impacte en Salut (AIS)

Es considera necessari reforçar el paper de l'Avaluació d'Impacte en Salut (AIS) com a instrument preventiu estructural.

Es proposa que:

- l'Agència participi preceptivament en procediments d'avaluació ambiental estratègica i d'impacte ambiental quan hi pugui haver afectacions rellevants sobre la salut pública,
- i que l'AIS s'incorpori de manera transversal a les polítiques públiques.

Aquesta mesura permetria:

- intervenir preventivament abans de l'execució de projectes,
- reforçar la prevenció primària,
- reduir riscos i costos sanitaris futurs,
- consolidar el principi de "Salut en totes les polítiques".

2.8. Participació de professionals experts en biologia i salut ambiental

El text regula diversos òrgans assessors però no garanteix explícitament la participació de professionals experts en:

- biologia,
- epidemiologia ambiental,
- toxicologia ambiental,
- vectors biològics,
- canvi climàtic,
- salut ambiental,
- seguretat química.

Es proposa incorporar una previsió específica indicant que:

"La composició dels òrgans assessors ha de garantir la participació de professionals amb experiència acreditada en salut ambiental, biologia, epidemiologia, toxicologia, vectors biològics i salut planetària."

Aquesta participació és coherent amb el model multidisciplinari que requereix la salut pública moderna.

2.9. Reforç dels serveis territorials i equilibri organitzatiu

Es considera necessari reforçar els serveis territorials de salut pública i evitar una excessiva centralització funcional.

Els riscos ambientals i epidemiològics tenen una forta dimensió territorial i requereixen:

- capacitat tècnica de proximitat,
- resposta ràpida,

- coordinació local,
- i criteris homogenis arreu del territori.

Per aquest motiu, es proposa reforçar:

- l'estructura territorial,
- la coordinació amb el món local,
- i les capacitats tècniques territorials en salut ambiental.

3. CONSIDERACIÓ FINAL

La futura Agència de Salut Pública de Catalunya hauria d'esdevenir una estructura moderna, transversal, preventiva i científicament robusta, preparada per afrontar els nous reptes derivats del canvi climàtic, la contaminació ambiental, les zoonosis emergents i les crisis sanitàries futures.

Per aquest motiu, es considera necessari reforçar l'equilibri entre les diferents àrees de salut pública i consolidar una estructura organitzativa que reflecteixi adequadament la complexitat dels determinants ambientals de la salut.

4. SOL·LICITUD

Per tot l'exposat, se sol·licita que aquestes al·legacions i propostes siguin valorades i incorporades, totalment o parcialment, a la redacció definitiva del Projecte de decret pel qual s'aproven els Estatuts de l'Agència de Salut Pública de Catalunya.

Barcelona, 27 de maig de 2026

Col·legi de Biòlegs de Catalunya

Firmado digitalmente por 37674154Q LLUIS TORT (R: G61982310)
Fecha: 2026.05.27 11:20:25 +02'00'

Lluís Tort Bardolet
Degà del Col·legi de Biòlegs de Catalunya